

IOANNIS
BRECHAEI
TVRONI IVRE-
CONSULTI

AD TITVLVM PANDECTARVM

De verborum & rerum significatione,

COMMENTARII.

Cum Indicibus Legum ac sententiarum Insignium.

N. E. Εἰς τὸ τὸ Βραχόνεγραμ.

Θιατὸν ἰσὸν βλάσας τῶν μερῶν σκαλίματ
ἀλλοίπε, τὸ ἀρετὴ ἕνα κα ἀλάνας.

LVGDVNI,

APUD IOANNEM TEMPORALEM.

1556

Cum privilegio Regio.

OLL. SOC. IESV SALM. EX DONO REGVM.

IOANNES BRECHAEVS

D. BARTHOLOMAEO FAIO,

*Consiliario Regio in suprema Curia Parisiorum, viro
amplissimo S. P. D.*

Hsi nihil adhuc constitueram literarum ad te dare, tum quòd scribēdi argumentū omne reiiciebam in id temporis, quo meos ad te *De rerum & verborum significatione*, Commentarios mittere iamdudum meditor, tum quòd raptim & in transcurso, propter hominis has ad te perferentis festinationē, oporteret me scribere, & sanè non ignores quantum ex Latini sermonis copia laborem, & ego mihi planè conscius sum, quanta difficultate, potissimum ad graueis & doctos homines, tuique similes scribā: præterea & cum nihil hoc tempore haberem quod literis meis scriberem, quàm vt de tua erga me bencuolentia gratias tibi agerem, & id non tam bene quàm vellem assequi me posse crederem: tamen cum subinde facta mihi esset potestas hominis istius, cui rectè darem, tēperare mihi equidē nulla ratione potui, quin aliquid scriptorū ad te meorum perferret, ac inde tui meo nomine salutandi causam aliquam nactus, tuas quoque ad me literas aliquando efflagitaret. Nihil enim est quod magis in votis habeo, quàm vt de tua valetudine per literas tuas certior fiam: tametsi in dies singulos diligenter percontari soleam ab his qui è Lutetia ad nos redeunt, quid agas, vt valeas. Absolui penè Commentarios illos meos ad titulum, *De verborum & rerum significatione*, & quidem, vt spero, non minus feliciter quàm luculenter. Sed quoniam forensia negotia, quibus distri-ctior sum quàm optem, studiorum meorū cursum sæpius intercipiūt, vix ad vltimum operis peruenire queo. Eos ego statim vbi absoluero, habebis. Interea, si ocii aliquid rebus tuis suffurari poteris, & id pace liceat tua, aliquid homini nostro literarum tuarum, quæ quo in statu se res habeant tuæ, significant, ad nos dabis. Amicitiam autem nostram, quæso, tuebere amanter. Salutem dices mei causa D. And. Tiraquello, & D. Stephano Florido, collegis tuis dignis. Bene Vale. Turoni, pridie Id. Martias.

IOANNIS BRECHAEI

TVRONI IVRECONSULTI
CLARISSIMI

COMMENTARII,

AD TITVLVM PANDECTARVM.

De verborum & rerum significatione.

IN RVBRICAM.

SVMMARIVM.

- 1 Ius versatur circa res, personas & actiones.
- 2 Verba ad animi conceptus profertendos inuenta.
- 3 In dubio, Mens testatoris, potius quam verba attendi debent.
- 4 Propria verborum significationi quando adhaerendum.
- 5 Verba secundum communem usum loquendi intelliguntur proprie.
- 6 Notus intellectus est, qui vulgi auribus, & captui non conuenit.
- 7 Verbum à teste prolatum intelligi debet secundum communem loquendi formam.
- 8 Vfus loquendi omni regula & constitutioni derogat.
- 9 Vfus loquendi est facti non iuris.
- 10 Ambigua secundum communem usum interpretanda.
- 11 Communis vsus loquendi de idiotarum sermone censeri debet.
- 12 Verba statutorum, & dispositionis ciuilitate intelligenda.
- 13 Contractuum, ac pactorum verba distinctione adiuuanda.
- 14 Contractuum naturae verba seruiunt, non natura verbis.
- 15 Verba contractus bene sunt attendenda.
- 16 Verba quae non intelliguntur in aliqua ciuitate, debent vt in aliis ciuitatibus exprimi.
- 17 Rescriptum Principis obscurum ad alterius Principis rescriptum est conformandum.
- 18 Etymologia verbi querenda deficiente iuris interpretatione.
- 19 Verba secundum loci consuetudinem interpretanda.
- 20 Verba de frequentatis actibus in statotis sumenda.
- 21 Communi intellectui testatoris standum.
- 22 Re & verbis obligationes contrahuntur.
- 23 Multum prodest in vnaquaque scientia scire voces, & terminos artis.
- 24 Significare *Explicare* non *explicare*, est rei essentiam exprimere.
- 25 Significatio apud Iurisperitos propria intelligitur.
- 26 Consignificare, est cum rerum actu circumstantias quoque temporis & loci significare, Aliis quoque eiusdem verbi significationes.

CVM omne ius quo vtimur (inquit Paulus iure-
consult.) aut ad personas pertineat, aut ad res aut
ad actiones, atque circa haec quidem saepe existat
permulta perplexa, sinuosa & ambagiola in ver-
borum ac rerum interpretatione significationeq;
censenda, sed & quae disceptationis sunt minimè
expeditae & iuris ambigui, certè non sine causa
collocatus est hic suo ordine titulus DE VER-
BORVM ET RERVM SIGNIFICATIONE. Verba etenim idè recepta
sunt, quibus conceptum animi homines aperirent, proferrèntque Bal. in

*L. j. de stat.
ho. & s. fin.
Insti. de in-
re nat. gen.
& ci.*

Cap. 15.

Copiarigui dicti.

Epistola. 1.

Cap. 27.

etiam testes sunt Cælius Rhodogi. lectio. antiq. lib. xxi. & Alciatus Præ-
 termissorum li. primo Dicebantur etiam parochi qui sale[m] & ligna per-
 egrinis Reipub. causa peregrè proficiscentibus præbebant: quos Porphi-
 rius Copiarigos à Latinis vocatos esse tradit. Parochi à Græcis *παροικοι*, *παρὰ τὴν*
ἐκκλησίαν, quod significat contribuere & in commune aliquid conferre. Pa-
 rochias publicas Cicero lib. xiiij. Epistol. ad Atticum. His quidem exem-
 plis patet, Paræcias non parochias dici oportere: neque parochianos, sed
 paræcos provicinijs iuxta phanum aliquod. Sic apud Eusebium lib. tertio
 ecclesiasticæ historiæ cap. xxviii. Dionysius Alexandrinæ paræciæ episco-
 patum tenuit: & ca. xxxj. Polycarpus Ephesianæ paræciæ episcopus.

Et lib. quarto eiusdem operis. Dionysius Atheniensis paræciæ
 episcopatum primus suscepit. Forfan equidem verbum
 nostrum vulgare, Parociani, à Græca voce
παροικιαρι est mutuatum. Sunt autem
παροικιαρι maritimi & qui
 iuxta Oceanum
 habitant.

LUGDVNI,

Excudebat Iacobus Faure.